

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Asan/30/2018
Identifikačné číslo spisu: 2016200336
Dátum vydania rozhodnutia: 22.05.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Elena Berthotyová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:2016200336.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Berthotyovej PhD. a členov senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Jany Hatalovej, PhD., v právnej veci žalobkyne (sťažovateľky) KORPOD, s.r.o., so sídlom Štúrova 2, 929 01 Dunajská Streda, IČO: 36 236 888, právne zastúpená URBÁNI & Partners s.r.o., so sídlom Skuteckého 17, 974 01 Banská Bystrica, proti žalovanému: Národnému inšpektorátu práce, so sídlom Masarykova 10, 040 01 Košice, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. OPS/BEZ/2015/4860 O-534/2015 zo dňa 6. novembra 2015, o kasačnej sťažnosti žalobkyne proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 20S/50/2016-97 zo dňa 8. novembra 2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .

Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Priebeh a výsledky administratívneho konania

1. Inšpektorát práce Banská Bystrica, ako prvoinštančný správny orgán, rozhodnutím č. 127/15-1.0/pok/r. zo dňa 07.08.2015, uložil žalobkyni podľa § 19 ods. 1 písm. a) zákona č. 125/2006 Z.z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z.z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 125/2006 Z.z.“) pokutu v sume 33.000 € za porušenie povinností vyplývajúcich z § 6 ods. 1 písm. d) zákona č. 124/2006 o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 124/2006 Z.z.“) v nadväznosti na STN EN 131-3 čl. 7.2. písm. f), čl. 7.3 písm. a), čl. 7.4 písm. e) spočívajúcich v tom, že žalobkyňa nezabezpečila na stredisku Lesenice na pracovisku, kde bol umiestnený zásobník sila, aby sa na uvedenom pracovisku nachádzal nevhodný pracovný prostriedok, ktorý by ohrozoval bezpečnosť a zdravie zamestnancov, pretože na uvedenom pracovisku poskytol aj zamestnancom - O. E., A. Š., nevhodný pracovný prostriedok - krátky rebrík (dlhý 3 m, osem stupňový, váha 54 kg) s odklápacou plošinou

namontovanou na rebríku, ktorý zamestnanci dlhodobou používali na výstup k uzáveru zásobníka sila č. 17 (vo výške 4 m) na stredisku Lesenice, pričom pri manipulácii s uzáverom museli stáť na posledných 3 priečkach rebríka s nevyhovujúcim uhlom sklonu pretia rebríka o stenu sila (sklon cca 1:8), čo bolo príčinou smrteľného pracovného úrazu poškodeného O. I., pretože z uvedeného rebríka dňa 05.12.2014 cca o 9.50 hod. pri uzatváraní uzáveru sila, v snahe zabrániť škode na majetku žalobkyne - sypanie obilia cez netesný uzáver, spadol poškodený O. I. z výšky cca 4 m na betónovú plochu a rebrík padol na neho. Poškodený O. I. pri páde z rebríka utrpel viacpočetné zlomeniny rebier a pomliaždenie hrudníka a brucha, pričom v dôsledku úrazovo-krvácavého šoku do brušnej dutiny cca 2,5 hodiny od pádu z rebríka zomrel.

2. Na odvolanie žalobkyne žalovaný napadnutým rozhodnutím č. OPS/BEZ/2015/4860 O - 534/2015 zo dňa 06.11.2015 odvolanie zamietol a napadnuté prvoinštančné rozhodnutie potvrdil.

II.

Konanie na krajskom súde

3. Krajský súd napadnutým rozsudkom podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) žalobu ako nedôvodnú zamietol.

4. Podľa názoru krajského súdu správne orgány vo veci vykonali dokazovanie v dostatočnom rozsahu (žalobca ani nenamietal nevykonanie niektorého ním navrhnutého dôkazu alebo dôkazu, ktorý by správny orgán mal vykonať aj bez návrhu) a vykonané dôkazy vyhodnotili v súlade s ich logickým významom, pričom správne identifikovali žalobkyňou porušenú povinnosť ako povinnosť vyplývajúcu z ustanovenia § 6 ods. 1 písm. d) zákona č. 124/2006 Z.z. v spojení s ustanoveniami STN EN 131-3 čl. 7.2. písm. f), čl. 7.3 písm. a) a čl. 7.4. písm. e) upravujúcimi požiadavky na vhodnosť rebríka pre danú prácu a spôsob jeho použitia.

5. V rozpore s názorom žalobkyne krajský súd nezistil žiadne nedostatky v postupe pri vyhodnocovaní vykonaných dôkazov, ktorými boli úrazový dej a príčiny úrazu objektívne preukázané. Skutočnosť, že pri popise činnosti poškodeného zamestnanca správny orgán použil slová ako „pravdepodobne“ a „dá sa predpokladať“, nie je výrazom pochybností vyplývajúcich z nedostatkov zistenia skutkového stavu. Zohľadňuje absenciu kamerového záznamu alebo „očitého“ svedka deja, záver o ktorom však má logické opodstatnenie vo vyhodnotení vykonaných dôkazov a nie je rozumné predpokladať, že sa úraz stal inak alebo pri inej činnosti poškodeného zamestnanca žalobkyne. V tejto súvislosti žalobkyňa neoznačila žiadne skutočnosti odôvodňujúce spochybňovanie vierohodnosti či objektivity svedka O. E., výpoveď ktorého korešponduje so zisteniami vykonanými na mieste úrazu, zisteniami znalcov z odboru zdravotníctva, ktorí zaujali stanovisko k otázke bezprostrednej príčiny úmrtia poškodeného a mechanizmu vzniku jeho zranenia, ako aj s výpoveďou svedka A. Š., ktorý taktiež potvrdil dlhodobé používanie rebríka nezodpovedajúceho bezpečnostným predpisom nielen na opravu alebo údržbu uzáveru zásobníka sila, ale aj na kontrolu nákladného priestoru vozidiel.

6. Sankcionované porušenie povinností žalobkyne v oblasti bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci bolo v procese správneho konania preukázané, pričom za dôvodnú nemožno považovať ani námietku týkajúcej sa prekročenia rámca pracovných úloh poškodeným do pracovnej náplne ktorého okrem iného podľa predložených listín patrilo aj udržiavanie poriadku v areáli a podľa potreby vykonávanie jednoduchých manuálnych prác. V súvislosti s tým bolo podľa názoru krajského súdu potrebné stotožniť sa s konštatovaním správneho orgánu, že uzavretie vypúšťacieho otvoru zásobníka sila nie je výkonom náročnej práce, ale jednoduchým úkonom, ktorý smeruje ako k udržiavaniu poriadku v areáli, tak aj k zabráneniu škody na majetku žalobcu, hoci tento únik obilia zo sila za škodu nepovažuje.

7. Správny orgán žalobkyňi uložil pokutu v najnižšej zákonom stanovenej výške 33.000 €, určenej zákonodarcom s ohľadom na nenapraviteľný následok porušenia povinností zamestnávateľom. Rozhodujúci správny orgán nebol oprávnený uložiť nižšiu sankciu a § 198 ods. 1 a 2 S.s.p. vylučuje možnosť uplatnenia tzv. sankčnej moderácie súdom, pričom bolo súčasne potrebné konštatovať, že

okolnosti prípadu, najmä preukázaná dlhodobosť a závažnosť porušovania povinností žalobkyne zníženie uloženej pokuty ani neodôvodňovali.

8. O trovách konania rozhodol krajský súd s poukazom na skutočnosť, že v tomto konaní sa úspešný žalovaný práva na ich náhradu vzdal.

III.

Konanie na kasačnom súde

9. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť, a to z dôvodu, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

10. Sťažovateľka namietala, že krajský súd nezohľadnil širšie súvislosti daného prípadu, pretože výkon uloženej sankcie spôsobí ekonomický závažný zásah na chod a fungovanie sťažovateľka v rámci jej činnosti. Uloženie sankcie spôsobí systematické ukončenie jej poľnohospodárskej činnosti a prepustenie takmer 12 zamestnancov. Podľa názoru sťažovateľky krajský súd nesprávne aplikoval § 198 ods. 1 S.s.p. Vzhľadom na uvedené navrhla kasačnému súde, aby zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

11. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedol, že správne orgány postupovali v súlade s platnými právnymi predpismi, a preto navrhol kasačnému súde, aby napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil.

IV.

Právny názor Najvyššieho súdu

12. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S. s. p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, pričom po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 442 ods. 1, § 443 ods. 1 S.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 ods. 1 S.s.p.), jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná. Rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke najvyššieho súdu. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 22. mája 2019 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

13. V predmetnej veci bolo potrebné predostrieť, že predmetom kasačnej sťažnosti bol rozsudok krajského súdu, ktorým zamietol žalobu sťažovateľky, ktorou sa domáhala preskúmania rozhodnutia žalovaného o uložení pokuty, a preto primárne v medziach kasačnej sťažnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci kasačného konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného, najmä z toho pohľadu, či kasačné námietky sťažovateľky sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu. Po preverení riadnosti podmienok vykonávania súdneho prieskumu rozhodnutí správneho orgánu (tzn. najmä splnenia podmienok konania a okruhu účastníkov) sa kasačný súd stotožňuje so skutkovými závermi krajského súdu v tom rozsahu, ako si ich osvojil krajský súd zo zistení uvedených sťažovateľkou a správnymi orgánmi, ktoré sú obsiahnuté v administratívnom spise.

Podľa § 19 ods. 1 písm. a) zákona č. 125/2006 Z.z. inšpektorát práce je oprávnený uložiť pokutu, ak tento zákon neustanovuje inak zamestnávateľovi za porušenie povinností vyplývajúcich z tohto zákona, z predpisov uvedených v § 2 ods. 1 písm. a) prvom bode až treťom bode a šiestom bode alebo za porušenie záväzkov vyplývajúcich z kolektívnych zmlúv až do 100 000 eur, a ak v dôsledku tohto porušenia vznikol pracovný úraz, ktorým bola spôsobená smrť alebo ťažká ujma na zdraví, najmenej 33 000 eur.

Podľa § 6 ods. 1 písm. d) zákona č. 124/2006 Z.z. zamestnávateľ v záujme zaistenia bezpečnosti a

ochrany zdravia pri práci je povinný zabezpečovať, aby pracoviská, komunikácie, pracovné prostriedky, materiály, pracovné postupy, výrobné postupy, usporiadanie pracovných miest a organizácia práce neohrozovali bezpečnosť a zdravie zamestnancov a na ten účel zabezpečovať potrebnú údržbu a opravy.

Podľa STN EN 131-3 čl. 7.2. písm. f) zamestnávateľ je povinný zabezpečiť, aby použitý rebrík bol vhodný na danú prácu.

Podľa STN EN 131-3 čl. 7.3 písm. a) rebrík sa musí postaviť do správnej polohy tak, aby oporný rebrík bol v správnom uhle (uhol sklonu približne 1:4) s priečkami alebo schodíkmi vodorovne.

Podľa STN EN 131-3 čl. 7.4 písm. e) pri použití rebríka obsluha nesmie stáť na vrchných troch schodíkoch/priečkach.

14. Kasačný súd po preskúmaní spisového materiálu krajského súdu, ktorého súčasťou je aj administratívny spis žalovaného, dospel k záveru, že kasačné námietky sťažovateľky nie sú dôvodné.

15. Kasačný súd sa stotožnil so záverom krajského súdu ako aj správnych orgánov, že došlo zo strany žalobkyne k porušeniu povinnosti uvedenej v § 6 ods. 1 písm. d) zákona č. 124/2006 Z.z. v spojení s STN EN 131-3 čl. 7.2. písm. f), čl. 7.3 písm. a), čl. 7.4 písm. e) upravujúcich požiadavky na vhodnosť rebríka pre danú prácu a spôsob jeho použitia. Z vykonaného dokazovania bolo podľa názoru kasačného súdu jednoznačne preukázané, že zistené porušenie povinností zo strany žalobkyne bolo v priamej súčinnosti so vznikom pracovného úrazu a na základe utrpených poranení došlo k smrti postihnutého zamestnanca. Príčinou tejto udalosti bol nevhodný, zdravie ohrozujúci pracovný prostriedok (rebrík), čo žalobkyňa ako zamestnávateľ na základe dostupných informácií mala a mohla predvídať.

16. Inšpektorát práce preukázal porušenie povinností vyplývajúcich zo zákona o BOZP, tak, ako to konštatoval v napadnutom rozhodnutí, vykonal všetky dôkazy, ktoré vykonať mohol a vykonanie ktorých považoval za potrebné pre objektívne posúdenie veci. V zásade zhodne so závermi inšpektorátu práce sa vyjadrili vo svojom znaleckom posudku aj znalci z Úradu pre dohľad na zdravotnú starostlivosť, ktorí v znaleckom posudku zo dňa 27.01.2015 uviedli, že smrť postihnutého nastala v dôsledku vnútorných poranení spôsobených pádom ťažkého rebríka na jeho telo po páde z rebríka.

17. Sťažovateľka v kasačnej sťažnosti namietala iba výšku uloženej pokuty. K veci kasačný súd uvádza, že správne orgány správne pri uložení pokuty aplikovali § 19 ods. 1 písm. a) zákona č. 125/2006 Z.z. a uložili pokutu na najspodnejšej možnej hranici vo výške 33.000 €. Pri rozhodovaní o výške uloženej pokuty prihliadali správne orgány na § 19 ods. 6 zákona č. 125/2006 Z.z., výšku pokuty riadne odôvodnili vzhľadom na závažnosť nedostatku ako aj na závažnosť dôsledku. Pri určení výšky pokuty správne orgány rovnako zohľadnili aj veľkosť zamestnávateľa a aj to, že išlo o systémový nedostatok. V danej veci nebolo možné použiť zo strany krajského súdu sankčnú moderáciu podľa § 198 S.s.p., pretože pokuta bola uložená na najnižšej hranici sadzby, ktorú možno za dané porušenie povinnosti uložiť.

18. Po preskúmaní podanej kasačnej sťažnosti kasačný súd konštatuje, že s právnymi námietkami sťažovateľky sa krajský súd v rozhodnutí riadne vysporiadal a nenechal otvorenú žiadnu spornú otázku, riešenie ktorej by zostalo na kasačnom súde, a preto námietky uvedené v kasačnej sťažnosti vyhodnotil najvyšší súd ako bezpredmetné, ktoré neboli spôsobilé spochybniť vecnú správnosť rozhodnutia. Z uvedeného dôvodu kasačnú sťažnosť podľa § 461 S. s. p. ako nedôvodnú zamietol.

19. O nároku na náhradu trov kasačného konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že sťažovateľke, ktorá v tomto konaní nemala úspech, ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 S. s. p. a analogicky podľa § 167 ods. 1 S. s. p.) a rovnako aj žalovanému nárok na ich náhradu nepriznal v súlade s § 467 ods. 1 S. s. p. a analogicky podľa § 168 S. s. p.

20. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijal rozsudok jednomyselne (§ 139 ods. 4 S.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.